

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

N:o 4.

Götheborgske

S p i o n e n.

Lördagen, den 28 Januarii, 1769.

Byggarne i landet Cachimire äro gladlynte, slätsinte, roa sig äfwen så mycket af småsaker, som andre Nationer af de wigtigaste föremål: de lefwa som barn, hwilka ej weta ordsaken til hwad man dem åläggur: de knorra öfwer alt, de trösta sig wid alt, bespotta alt, och förglömma alt.

De hafwa ingen medfödd smak för Konster: Konungariket Cachimir har egt bestånd öfwer tretton hundra år, utan at det haft, antingen sanne Philosopher, werkelige Poeter, eller medelmåttige Architecter, Skildrare och Bildhuggare. Nationen war, öfwer tusen år, utan Manufacturer och handel: så at när en Cachimiriensk Grefwe wille hafwa linyg, eller en wacker spets, nödgades han anlita en Jude eller Banian. Ändteligen, mot början af sista hundra talet, upkommo uti Cachimir någre män, som ej syntes wara af Nationen, och, som upöfwade i Persianernes

D

och

Detta är insändt.

och Indianernes wetenskaper, bragte förnufts-
tets och naturens gåfvor til sin högd. Här
regerade en Sultan, som upmuntrade desse
store män, och, genom en god Vizir, satte
alt i godt skick och ordning, samt riktade landet.

Cachemiriennerna emottogo alla dessa wälger-
ningar med et flatt löje, gjorde wisor om Sul-
tanen, Ministern och de män, som uplyst dem.
Konsterna twinnade ännu mer uti Cachemire:
den eld, som himmelen, annars, i qwicka snils-
len tänder, qwasdes under sin aska. Natu-
ren syntes uttömd. Högden och djupet af
alla konster bestod nu nästan i händer och
fötter: här gafs behändigt folk, som egde kon-
sten at föra ena benet fram öfwer det andra,
efter instrumenters ljud, med en förunderlig
behagelighet*: andre upfunno hwar wecka et
nytt sätt, at upfatta et band: andre åter, med
essencer af skinka och flera dylika elixerer, för-
satte på få år hus och egendom i Läkares och
Creditors händer. Cachemiriennerna huu-
uo, genom dessa konster, hederen at utdela
moder, dansare och flockar åt nästan hela
Asien.

Man talade mycket om at göra Staden
mer beqwämlig, snygg, hålsosam och skön än
den war: man talade mycket; men man gjor-
de intet. En Philosoph från Indostan, en
älskare, af det allmänna bästa, en wän af
männis-

* Så icke wi wara medtäflare i denna konsten? Wi
heder oss åtminstone på Theatren och Assembleer.

människfor och handaslögdor reste genom Staden i Cachimire. Han hade med en förnäm Bostangi et samtal öfwer sätet at skaffa Staden alt hwad hånne felade. Bostangi tilstod det wara skamligt at ej hafwa et stort och prägtigt Tempel, likt med det i Persing eller Agra: at det war nesa, at ej hafwa af dessa stora Bazarer eller torg, och almänna Magasiner omgiffna af pelare, och på en gång tjenande til nytta och prydnad. Han tilstod at Salarne utsedde för almännas behofligheter woro swärdiga en Stad af sjerde Orden*: at man fan, med idretet mycket fula hus på rätt sköna bryggor †, och at man säfångt ästundade platsar, fontainer, stoder, och flera minnesmärken som hedra en Nation.

Tillåter mig, sade Philosophen, at göra er en liten fråga: hwarföre skaffen i er icke alt hwad er fattas? Ach! sade den lille Bostangi, här gifwes intet medel: det skulle kosta förmycket. Det skulle kosta aldeles intet, swarade Philosophen. Man har redan budet til at för och utreda denna wakra paradoren, sade Bostangi; men saken blifwer aldrig annan än förträffelig i Theorii, och lögelig i Praxi. Philosophen fortfor: hwad har man swarat dem som sörestält, at det fordras

D 2 alle

* Besönerligt nog at Cachimire och Göteborg hafwa lika rang.

† Här ser man likwäl at med Cachimire ej menas Göteborg: ty wära fula hus stå ej på bryggor, utan wid stora gatorna.

allenast at willa tilfyllast, och at det fulle kosta
 fra Staten Cachimire ingen ting till at ut-
 pryda er hufvudstad, och at inrätta alt hwad
 den behöfwer. Wi hafwe swarat ingen ting
 sade Bostangi: wi hafwe endast gifwet oss
 til at le, efter wår plågsed, och hafwe ingen
 ting undersökt. Besynnerligt! sade Philosophen,
 ler mindre, och undersöker mer! och jag
 wil bewisa denna paradoxen, som skulle göra
 er lyckeliga, men nu oroar er. Cachimiris
 ennen, som war en helt beleswad man, bet i
 läppen af fruktan at skratta Indianen i syn-
 nen, och de hade tillsamman följande samtal:

Philosophen. Hwad kallen j wara rik?

Bostangi. At hafwa mycket pengar.

Philosophen. J tagen fel. Inwånarna
 ne i södra America egde tilförene mera silf-
 wer, än j någonsin kunnen erhålla; men som
 de ej egde idoghet och drift til arbete, woro
 de i brist på alt hwad med silfwer löses: de
 wore werkeligen usle.

Bostangi. Jag förstår: i sätten rikedom
 uti, at ega en fruktbar jordmån.

Philosophen. Nej: Tartarerna i Ukraine
 bebo et af de skönaste länder i werlden; men
 hafwa brist på alt. Förmänen af et land
 är lik med den af andra gästwor, och bero
 på natur och konst. Alltså består rikedom
 uti jordmänen och arbetet. Det rikaste och
 lyckeligaste folket är det, som odlar den bästa
 jorden,

jorden, och bästa skänken Gud har gifvet människan är nödvändigheten at arbeta.
(Fortsättning härnäst.)

Rundgörelser.

3 dag hålles uti Salomoniske Frimurarens Logen, Klockan 5 eftermiddagen, Åminnelse-Tal öfwer Kongl. Majestäts Froman, och Directeuren wid gamla Svenska Ost-Indiska Compagniet Herr Abraham Grill. Han dödde 1763; men som saknaden af en så herderlig Medborgare är hwar dag en och den samma; och Bröderskapet just nu, uti sin Saleman råkadt en lyckelig, och för flera witra arbeten känd Dolk; önskade man ingen ting högre, än at annars slutna dörrar, wid detta tillfälle, woro öppna. Ho wet om man icke från Drycket får låsa detta Åminnelse-Tal?

Til Gymnasii- och Scholä-ungdomens tjenst, äro flere arbeten förfärdigade af Graveuren wid Kongl. Wetenskaps-Societeten i Upsala, Herr N. Åkerman, ibland hwilka få nämnas des Atlas juvenilis, af 20 Chartor: exemplaret kostar 4 Dal. S:mt. A part säljes en Beskrifning, förfärdigad til nogare kannedom af nämde Atlas: utom des stora Globen, til en Swenssk alns diameter, äro äfwen til salu mindre Globen af en Swenssk fots diameter, af hwilka paret kostar 40 Dal. S:mt, samt

ännu mindre af 5 tumms diameter, til 16 Dal. paret, tjenliga för ungdomen wid mindre Scho-
lar: äfwen mindre Globen, som kunna bäräs
i fickan, af hwilka Jord-Globen är af 5 tumms
diameter, men Himmels-Globen concav, och
tjenar til fouteral åt den förstnämnda i paret
af dessa kostar 12 Dal. S:mt.

Förliden Söndags förlorades i Dyfka Kry-
kan en ny Swenskt Malmbock. Innehafwa-
ren af hånne torde opåmint finna billigheten
uti at åter ställa hånne åt egaren. Detta
kan ske genom Dyfke Kläckaren.

Handlanden från Helsingör, Rich. Swan-
wil, hwilken, efter föröfwadt bedrägeri, där-
ifrån afwiket, samt taget wågen hit åt, och
waret, efter berättelse, förliden wecka, sedd på
wågen utan för gamla Wårfwet, efterlyses
härigenom. Han är ungefärligen 40 år gam-
mal, undersåtsig, har swartmuskigt och kopp-
arrigt ansigte; talar ej annat än Engelska och
litet Danska. Man bör härjämte wara
wederbörande för des weylar, hwilka han
från Dannemark med sig taget, och äro dra-
gne til hans eller des Compagnons J. Sy-
mes ordres; emedan de ej blifwa betalte,
hwarom redan är fogad behörig anstalt hos
dem, på hwilka de äro dragne. Den honom
uptäcker har at wänta hederlig wedergållning.

Med Wederbörandes tilstånd blifwer näst-
kommande Fastlags-Söndag, eller den 5 Fe-
bruarii

bruarii, innerwarande är, på stora Rådhus-
salen, musique uti tvåanne afdelningar upsförd.
Uti den förra förekomma årtskilliga musicaliska
förändringar, hwarunder Håf Musicus Herr
Wesström låter höra sig solo på violi: uti
den senare har man varit omtänkt at söka
förnöja wederbörande åhörare med utwald
andelig musique, lämpad efter närwarande
Passions-ämne; hwarjämte åfwen erequeras
en violon solo, och til slut et så kalladt Capri-
cio. Musiquen börjas floctan 5 efter Afton-
sängen, och billeter a 2 Dal. S:mt erhållas
på Beursen, och wid ingången af Concerten.

De som åstunda at få sina barn underwi-
sade uti hwit- och silkes-söm, jämte andra
Fruntimmers syster, kunna af mig få anwis-
ning til en stickelig Lärarmästarinna.

Et hederligt Fruntimmer, som gifwer sig
ut för at kunna sy, stärka, sätta up mössor,
utom at hon åfwen är handig uti allehanda
Fruntimmers nipper och granlåt, åstundar en
för hånne tjenlig lägenhet nästkommande Påst,
antingen i Staden eller på landet. Hon lår
war ock, at ej undandraga sig hwarjehanda i
hushållet förefallande anständiga syster. När-
mare bested om hånne munteligen.

Skulle någon Trädgårds-mästare behöfwa
huserum til nästa Påst; så är et helt hus i
östra Haga ledigt, at då tilträdas, med de
vilkor, at den som samma wil bebo, skal, i
stället

stället för hyra, åtaga sig at uphössa en til huset hörande liten trågård. Finner sig någon hårtil hogad, anmäler han sig ju förr des heldre hos mig.

Om någon Trågårds Mästare skulle finnas som är hågad at arrendera et Trågårdsbruk för innevarande år, bestående af tvåanne trågårdar, en större och en mindre, jämte 2 a 3 käl = hagar, gifwes sådant tillkänna hos mig. Husrum och nödigt bränsle kan sås wid lägenheten med mera hvar om man kan med Egaren accordera.

Hos Bokbindaren Lundberg på Ryrkogatän finnas til köps Handlingar uti et Utmättnings Mål 6 ark håstادت och skuret för 18 Dre S:mt.

En silfver matsked märkt med Bokstäfverna M. W. C. V. R. F. är ur et hus bortstulen. Den härne til rätta skaffar beskommer genom mig hederlig wedergållning.

Hos Herr Gottlieb Koopman är nedfatt godt stålqvarns hwettemjöl til köps för billigt pris.

Ännu finnas rätt goda Franska Renetter, til köps för billigt pris i större och mindre parti, hvarom mera munteligen.